

SVÅRA FRÅGOR FÖR ETT STARKT SVERIGE

Städerna och kvinnorna. De stora vinnarna.

Sannolikt måste vi gå tillbaka till industrialiseringen för att hitta en period av lika stor omdaning som den vi nu upplever. Då var det fattigdom och ny teknik som drev på. Nu är det GUD: Globalisering, Urbanisering och Digitalisering. Förutsättningarna för politik, företagande och värdeskapande förändras och frågorna är långt fler än svaren.

En av frågorna ställdes av Handelskammarens vd Maria Rankka och hennes fråga har gnagt i mig. Varför pratade vi aldrig om denna tysta revolution när jag var i politiken? Jag lämnade politiken för ett och ett halvt år sedan. Har jag verkligen förändrat min världsbild på detta dramatiska sätt?

Svaret är både ja och nej. Nej i den meningen att jag självklart alltid betraktat dessa förändringar som avgörande. Samtidigt – och mer viktigt – ett rungande ja! När jag lämnade politiken blev det uppenbart för mig att det finns ett drag av självcentrering i politiken. Politiken överskattar sin makt och underskattar inte minst kraften i teknisk utveckling.

Arbetsmarknaden är det tydligaste exemplet. Politiken ger sken av att man via politiska beslut kan uppnå full sysselsättning. När Stefan Löfven låter meddela att alla unga ska få jobb framstår han som en påhittad figur med magiska verktyg. Lite som Byggare Bob.

I stället borde politiken inrikta sina insatser på hur samhället kan hantera den brutala omställning vi står inför. Minst två faktorer avgör. Det första är den andra vågen av robotisering och automatisering vi har att vänta. De närmaste åren kommer mängder av jobb – även för högutbildade – att ersättas av robotar. Det andra är att kraven på kunskap förändras. Det räcker inte längre med traditionell kunskap. En vidareutbildning är inte ens på Handelshögskolan i Stockholm en garanti för ett gott liv.

Kraven på arbetsmarknaden förändras dramatiskt. Men politiken pratar fortfarande om arbetsmarknaden som om inget hade hänt. När institutioner rasar eller stöps om gäller det naturligtvis även politiken.

Analysen får omfattande konsekvenser för politiken redan i dag. Att maximalt minska trösklarna in på arbetsmarknaden blir viktigare än någonsin. Den privata tjänstesektorn blir en nyckel till ett förstajobb. Av ännu större betydelse får vår egen uppfinningsriktighet. På längre sikt finns det bara ett sätt för Sverige att behålla en hög sysselsättning och välfärd för alla: vår förmåga och lust att skapa det nya.

När maskiner slår ut gamla jobb kan innovation skapa nya. Ett gott klimat för entreprenörer och nyskapande är därför en garant för ett starkt Sverige. Det handlar självklart om villkoren för företagande, men också om att trygghet gör att människor tar risker.

Slutsatsen blir att en bred samhällsdebatt, där olika perspektiv får komma till tals, är viktigare än någonsin.

Vi kan inte överlåta ansvaret för denna till politiken.